

nového zboží přesně dle určitých cen upravují a vývoz za jiné ceny nepřipouštějí, což žalovaná ještě v dovolací odpovědi uplatňuje. Předpisy těmito jsou dle prvního soudu »Sdělení odborné sekce pro čsl. průmysl porculánový při komisi pro zahraniční obchod v Karlových Varech«, z nichž nejstarší je datován dnem 22. března 1920, a jež stanoví skutečně přírážky k tuzemské ceně při vývozu do cizozemsku a vážou vývoz na vývozní povolení. Avšak tyto předpisy nemohou se dotýkati platnosti a účinnosti smlouvy uzavřené dávno před tím, ještě před převratem, začátkem roku 1918, neboť neobsahují v sobě ustanovení, že působí zpět, takže ani netřeba rozbíratí otázku, zda by takové ustanovení vůči předpisům zákona (§ 5 obč. zák.) platným bylo. Ostatně nelze ze »Sdělení« těchto ani vyčísti právní následky, jež by mělo přestoupení těchto cenových předpisů. Doložiti dlužno, že ve sbírce zákonů není podle indexu za léta 1918—1924 zákona ani nařízení, jež by se týkaly porculánu, neboť toto heslo se tam vůbec nevyskytuje. Zákaz vývozu neobsahují ani citovaná »Sdělení«, neboť potřeba vývozního povolení ještě sama o sobě takovým zákazem není, ježto nemožnost vývozu by nastala teprv tehdy, kdyby povolení bylo odepřeno bývalo, o což se však v celém sporu nejedná, ježto nebylo o ně ani žádáno, nýbrž prodávatelka odepřela prostě plnění dříve ještě než první z oněch »Sdělení« bylo vydáno. S této stránky tedy platnosti smlouvy není nic na závadu.

c) Tomu nejbližší další otázka jest námitka udanlivé právní i faktické nemožnosti plnění, kterou v dovolací odpovědi žalovaní ještě drží, ale neprávem. Smlouva uzavřena byla v roce 1918, kdy každý výrobce předchozími válečnými lety dávno byl poučen, že musí při každé smlouvě počítati s tím, zda jeho síly stačí na slíbenou dodávku, nějaká překvapení, jaká nastávala při smlouvách uzavřených za času míru výbuchem války, jsou tu naprosto vyloučena. To, že cena stoupla, nezbavuje žalované povinnosti dodati, neboť s tím musili počítati a také počítali, kdežto námitka rebus sic stantibus má místo jen při nepředvídatelných (§ 1389 obč. zák.) změnách poměrů. Proto však, že snad dodávající utrpí ztrátu, nelze ještě mluvití o hospodářské zkáze její z důvodu této ztráty, ježto ztráty, o jakou se tu vzhledem k množství dodávky jednati může, jsou v obchodě běžnými. Možno totiž přihlížeti jen k cenám roku 1918 (září a říjen), ceny nynější nemohou přicházeti nijak v úvahu, ježto by se takovým způsobem každý dodavatel své povinnosti sprostiti mohl, což by neodpovídalo zásadě věrnosti a víry. Ostatně si případnou ztrátu zavinila strana žalovaná sama, že se nezachovala podle zákona, § 1447 obč. zák. však zbavuje povinnosti dodávky jen, nastala-li nemožnost plnění náhodou, což tedy platí i pro případ, že sem zařadíme vedle právní a fyzické i hospodářskou nemožnost plnění.

Čís. 6023.

Okolnost, že manželce usmrceného dostalo se po manželci dědictví, nezbavuje ji nároku podle §u 1327 obč. zák. Vlastní jmění osob oprávněných k nároku na náhradu jest pro náhradní povinnost škůdcovu bez vý-

znamu. Poměry dlužno posouditi tak, jak byly v době, kdy nastala škodná událost.

Manželka usmrceného, jež měla nemovitost ve spoluvlastnictví s usmrceným manželem, jest oprávněna domáhati se na škůdci náhrady (§ 1295 obč. zák.) proto, že si nyní musí držeti a platiti hospodářského pomocníka, kdežto dříve manžel obstarával hospodářství sám. Náhrada tato přísluší manželce jen ohledně polovice, jež jí náležela v době úrazu.

(Rozh. ze dne 12. května 1926, Rv I 2166/25.)

Automobilem prvžalovaného, jež řídil druhý žalovaný, byl usmrcen manžel žalobkyně Antonín N. Žalobou o náhradu škody domáhala se Anna N-ová kromě jiného též 500 Kč měsíční renty. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšší soud uvedl v otázce, o niž tu jde, v

d ů v o d e c h :

Po právní stránce dovolací soud nesdílí názor odvolacího soudu, že s hlediska §u 1327 obč. zák. přichází v úvahu, že nebožtík Antonín N. mohl žalobkyni Anně N-ové poskytovat výživu pouze z výtěžku hospodářství a že tato výživa jí nebyla odňata, jelikož jí z hospodářství, které jako dědička Antonína N-a převzala, dále jako soudu dostává. Odvolací soud přehlíží, že nárok dle §u 1327 obč. zák. jest samostatným nárokem každého pozůstalého na náhradu toho, co mu smrtí živitele ušlo a ještě ujde, a že okolnost, že žalobkyni Anně N-ové dostalo se po jejím manželu dědictví, nezbavuje ji tohoto nároku. Vlastní jmění osob k nároku na náhradu oprávněných jest pro náhradní povinnost škůdcovu bez významu a to, čehož Anna N-ová nabyla jako dědička, neobdržela jako náhradu škody od žalovaných, nýbrž jako dědictví na základě svého dědičského práva. V takových případech dlužno posuzovati poměry tak, jak byly v době, kdy se neštěstí přihodilo (čís. sb. 3878 a 4084). Žalobkyni Anně N-ové st. přísluší tedy nárok na náhradu za slušnou výživu, kterou jí poskytovat byl povinen dle §u 91 obč. zák. její manžel Antonín N.

Kromě toho má tato žalobkyně, ovšem nikoli dle §u 1327 obč. zák., nýbrž dle §§ 1295 a 1302 obč. zák. a §u 8 zákona ze dne 9. srpna 1908, čís. 162 ř. z., nárok na náhradu za to, že si nyní po smrti svého manžela musí držeti a platiti hospodářského pomocníka, kdežto dříve její manžel obstarával celé hospodářství sám s dcerami, neboť dle skutkových zjištění odvolacího soudu nemůže býti pochybností o tom, že jedině druhý žalovaný M. R. zavinil úraz ze dne 21. srpna 1923. Jelikož žalobkyni, která v den tohoto úrazu byla vlastníci pouze k jedné polovici hospodářství, ušla pracovní síla Antonína N-a pouze ohledně této polovice, nemá z uvedeného důvodu nároku na celou rentu odvolacím soudem jí prisouzenou a ostatně správně vypočtenou, nýbrž jen na její polovici. Než tím není ničeho získáno pro právní stanovisko žalovaných, neboť nejvyšší soud považuje dle §u 273 c. ř. s. částku 500 Kč měsíčně

určenou odvolacím soudem za přiměřenou s hlediska obou nároků žalobkyni Anně N-ové příslušejících.

Čís. 6024.

Slíbil-li kdo zástupci, jemuž zadal zastoupení pro určitý obvod, provisi ze všech přímých i nepřímých obchodů, přísluší zástupci provise i z takových obchodů, které byly v přikázané mu oblasti po dobu smluvního poměru učiněny podnikatelem nebo pro něho.

(Rozh. ze dne 12. května 1926, Rv I 780/26.)

Žalobce domáhal se na žalovanou firmu na základě smlouvy, již mu žalovaná, zadavši mu zastoupení pro celou Československou republiku, slíbila 3% provisi ze všech došlých přímých a nepřímých obchodů, by byla žalovaná uznána povinnou sčítovati mu provisi a za tím účelem zaslati mu výtah z obchodních knih o všech přímých i nepřímých obchodech, uzavřených ve smluvní době v oblasti Československé republiky. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Vadou řízení jest dovolatelce, že odvolací soud nepřipustil svědeckého důkazu o tom, že bylo smlouveno, že žalobce obdrží provisi z nepřímých obchodů jen, když zákazníka alespoň jednou navštívil. Výtka jest neoprávněna a v pravdě jen nepřípustným brojením proti zjištění nižších soudů. Neboť tyto nebyly povinny, prováděti další důkazy, když na základě provedených již důkazů a ostatních výsledků ústního jednání dospěly k přesvědčení, že žalovaná chtěla sice tímto způsobem obmeziti žalobcův nárok na provisi, že však žalobce k tomu nesvolil a žalovaná proto od toho upustila. Vzhledem k tomuto zjištění vykládají nižší soudy ustanovení smlouvy o přímých a nepřímých obchodech právem podle obvyklého významu těchto slov v ten rozum, že žalobci přísluší provise i z takových obchodů, které v přikázané mu oblasti byly žalovanou nebo pro ni po dobu smluvního poměru učiněny bez jeho spolupůsobení. Žalovaná trvá i v dovolání na námitce, že nemůže býti správným, že žalobci přísluší provise ze všech obchodů, nehledíc k tomu, zda žalobce k nim nějak přispěl a zda vůbec byl činným pro žalovanou. Mohl by prý takto mezi jejím splněním a jeho vzájemným plněním vzniknouti takový nepoměr, že by se smlouva přičila dobrým mravům. Námitka jest lichá. O tom, že smlouva se přičí dobrým mravům, nemůže býti řeči. Vždyť obchodním pomocníkům přiznává sám zákon v § 11 zák. o obch. pom. stejné právo, nebylo-li nic jiného umlouveno. Kdyby žalobce pro žalovanou vůbec nebyl býval činným, nemohl by ovšem činiti nároky na provisi; dle vlastního přednesu žalované však není pravda, že pro ni vůbec nepracoval. Kdyby byl zanedbával své smluvní povinnosti a tím